

DOMOVINA

Izida dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Depisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1-linono temeljne pritožbe ter od vsake peti-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnin za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kroge, za četr leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Govor profesorja dr. J. Žmavca

ob narodni slavnosti v Št. Juriju
na Ščavnici dne 30. avgusta 1903.

„Dragi mi rojaki! Danes stojim pred Vami kot slavnostni govornik, a ne vem, ali si zaslužim to ime. Ne bom Vam govoril v visoko letečih besedah in Vas tako navduševal za domovino, ampak govoriti hočem prosto in domače, kakor bi se razgovarjali med seboj, ker le tako se naučimo kaj in tako govorjenje se še potem razpleta dalje. Govoriti hočem, kako se naj ravna in razširi delovanje bralnega društva na kmetih. Posebno so pa moje besede danes namenjene Vam, mladeniči jurjevski, h katerim še nisem imel prilike govoriti. Mladeniči! Vedno govorite: Mi gremo naprej, in to se sliši nekako bojvito in ognjevito. Vi pa morate tudi iti v resnici naprej, v dejanju, ne v praznih besedah. Da se gre v resnici naprej, mora mladenič znati napredovati z zavestjo, da v slabih razmerah živimo! Sodbo, kako gre našemu ljudstvu, črpal sem iz izkušnje, iz tega, kar sem videl sam, ali čital po časnikih. In če je le ena četrtnina vsega tega res, kar se piše, je že zelo hudo. Marsikaj bi bilo drugače, če bi se domačini, vsaj nekateri, poprijeli resnega dela, da bi dajali vzgled in navajali druge k posnemanju. Če kdo od neke pride, drvi vse za njim, domačina pa prezirajo. In morebiti ima ta še večje zmožnosti, in to že v tem, ker pozna svoje rojake. Pozneje pa, ko izgube na ta ali oni način voditelje, obični cela stvar in ves trud je bil skoro brezuspešen.

Najslabše je pa, da si ljudje ne vedo nič pomagati, ako se gre za volitve v okrajni zastop, deželni in državni zbor, pa tudi v občine. Iz tega je razvidno, da ljudje nimajo pravega obzora. Današnje, zvito urejene državne zakone treba poznati vsaj nekoliko, da se ve, kako se naj nastopa, da uspešno delujemo. Zato naj skrbje bralna društva, da se ljudje, posebno mladeniči pouče o zakonih, kolikor toliko v občinskem, deželnih, državnih itd. Ker pa Vam ni mogoče iti na vseučilišče na Dunaj, ali drugam, obrnite se na uredništva „Slov. Gosp.“, „Domovino“ itd., da Vam jih ti preskrbe. Zakone je treba potem med seboj v pogovorih razlagati. Tudi v ljudskih šolah je treba takega pouka. Za župane si pa volite moške, ki ne bodo odvisni od vsakega pisarja, ker dobro urejena država sloni na dobrih občinah. In zato treba poznati zakone. V okviru razmer, v katerih Vam je živeti, morate poznati predpise in zakone, kakor mora poznati vojak, orožnik itd. svoje zakone.

Pri nas je pa tudi bore malo zanimanja za gospodarska vprašanja. Po listih se vedno pritožujejo o tem, da nam manjka strokovnih šol, ter h koncu pristavljajo vzdihljaj: Vlada nam pač ni naklonjena. Seveda, če bomo drugih čakali, ne dobimo nič, ampak pomagajmo si sami, sami se izobražujemo, sami se učimo ter delajmo na to, da nam bo vlada morala dati. Tudi gospodarstvo je dandanes važna zadeva in pri nas na Južnem Štajarskem je grozno zanemarjeno. Ako bodemo v gospodarskih stvarkih trdni, imeli bomo trdno podlago. Izobrazba ni gospodarstvo, to Vam bodi dragi mladeniči, vedno pred očmi. Kakor se nihče ne ozira na reveža in če je ta

povrh še zabit, še manj, istotako se ne ozirajo veliki narodi na majhne, revne. Storimo torej, da bo naš narod postal izobražen in gospodarski trden, in upoštevati nas bodo morali drugi, vlada se bo morala ozirati na nas. Najhujši naš sovražnik je pa zavist ali nevoščljivost. Marsikdo pozna, kaj je dobro, pa neče povedati drugim. Če hočete napredovati, morate biti vsi za enega, vsak za vse. Ljudi kraja se spozna po cestah, kakršne imajo. Zatorej je treba skrbeti, da bodo povsod dobre ceste, vsakdo naj nekaj žrtvuje. Kjer so dobre ceste, v dotični kraj prihajajo radi kupci itd. in s tem se viša blagostanje kraja. Kjer so pa ceste takšne, da bi si človek, poseben po noči, lahko potrl noge in izgubil vse zobe, tam pač ni pričakovati, da bi blagostanje rastlo, da bi napredovali.“ (Mladenič R. Nemec nasvetuje mlekarstvo. G. dr. Žmavc nadaljuje.) „Za mlekarstvo nam manjka izobraženih ljudi, ki bi nam to vodili. Zato so propala skoro vsa taka podjetja, ker pravih razumnih voditeljev ni bilo. To povdarjam posebno Vam mladeniči, da se, kdor hoče voditi kaj takega, izvežba posebno v dotičnih stvarkah. Če ste Vi združeni, ne morejo Vas nepošteni kupci opehariti, in tako morebiti tudi spraviti okraj ob dobro ime.“ Mnogo je še govoril g. slavnostni govornik, nam priporočal to in ono, vendar predolgo bi trajalo, da bi vse navajali, to že zato, ker je premalo prostora. H koncu svojega govora je vzkliknil: „Mladeniči, dekleta! Ne skrbite samo za veselice, ampak bolj za svojo stanovsko, strokovno izobrazbo. Isto navdušenje, katero Vas je vodilo, ko ste si prvič segali v roke ter sklenili delovati složno in z vsemi močmi za obstoj svojega naroda, isto navdušenje, ki Vas je navdajalo sedaj pri delu, ko ste svojim domačinom priredili to slavnost, isto navdušenje prihranite še dalje! Korakajte hrabro naprej.“

Našim občinam!

Od kar veje iz Gradca neki veter, kateri ima neko skrivno silo ponemčevanja naših uradov v sebi, opazujemo po Slovenskem, s kakimi sredstvi se pritiska na urade, posebno sodnije, davkarije, glavarstva ter s temi uradi uradno delujočimi občinskimi uradi, da se kolikor le možno nemško uraduje.

Na dnevnem redu je tu izrek: ako stranka odločno ne zahteva in ako je nemškega jezika večša in naj si bode še tako odločno narodna, sestavi se naj nemški spis, izda se naj nemško potrdilo ali nemška tiskovina, listina, ter naj se tudi od občin, župnij itd. zahtevajo nemška poročila na nemška vprašanja.

In ta izrek najde rodovitna tla, kajti občinski predstojniki z malimi izjemami blagohotno ustrezajo višjim uradom s pokvarjeno nemščino, o župnijskih uradih ne govorimo, kajti tu jih je malo, da sploh kedaj slovensko uradujejo.

Poznamo sodišča na Spodnjem Štajarskem, katera ostentativno kmetom dajejo le nemške rešitve, a poznamo pa tudi naše takozvane v narodnih rokah ležeče občine, katere ne poznajo druge pisave kakor pokvečeno nemščino v uradu, in posledica je, da se sodišča in glavarstva ostentativno upirajo slovenskemu uradovanju, in

da je zaman pri višjih instancah se pritoževati ker se nadsodišče, namestništvo itd. sklicuje na nemško uradovanje občin, vsled česar je dovolj dokazano, da ljudstvo nemško zastopi, in da ni potreba slovenskega uradovanja.

Iz teh vzrokov smemo trditi, da so v prvi vrsti naši občinski zastopi, potem župni uradi, okrajni zastopi it. praznoročni, da se naše pravice kratijo, da se zaničuje naš jezik. Može, ali vas ni sram, da se mora taka obsodba izreči, ali ne čutite zlo, katero našemu borečemu narodu napravite, sploh ne smatrate se več Slovenca, odkar smete vaše ime postaviti pod nemške vloge, in slednjič mislite, da se vam bode med cedil brez ugovora?

Motite se, tisti katerim se mislite prikupiti, tisti vas ocenjujejo kot . . . in se rogajo nad vašo narodno mlačnostjo.

Ako ste res narodnjaki, in ako vam je narodni napredek in dosega narodnih pravic v vsakem oziru sveta, potem vrzite takozvano mlačnost in izdajstvo v propad, da se nikdar več ne porabi — in pričnejo samo slovenski uradovati, za kar vam bode ves narod hvaležen.

Ne pošiljajte sodnijam, glavarstvom itd. nemških vlog, nemških tiskovin, ne izpolnjujte prijave davka itd. v nemščini, sploh zaprite nemščini duri in poslužite se le slovenščine — kajti to pravico imate postavno zajamčeno. —k

Celjske in štajarske novice.

(Na c. kr. samostojnih nemško-slovenskih gimnazijskih razredih v Celju) se vpisujejo učenci v prvi razred za prihodnje šolsko leto 16. septembra od 8. do 11. ure. Sprejemni izpit se začne dne 16. septembra ob 11. uri dopoldne. Učenci, kateri hočejo biti sprejeti v I. razred, morajo biti spremljani od svojih staršev ali njih namestnikov in s seboj prinesiti kratki list in pa šolska spričevala.

(Ljubosumnost „Slov. Gospodarja.“) „Gospodar“ je v veliki skrbi za blagor Polakave iznašel v poročilu „Domovine“ o tamošnjem shodu gorostasno netočnost v tem, da smo mi imenovali Polakavo „naselbino“! Še večja skrb se je pa „Gospodarja“ polotila, ko je izvedel, da je zveza slovenskih gasilnih društev sklenila smatrati „Domovino“ za svoje glasilo. „Gospodar“ je v velikih skrbih ali bodo vsa društva s tem zadovoljna, zlasti, ali bodo pač zadovoljna tudi ona, katera bode on zoper ta sklep iz ozirav za narodni blagor nahujskal. Vidite, dragi bralci, kaj vse ljubezen s' tri.

(Volitve v celjski okrajni zastop) se bližajo in celjskim „Nemcem“ so se začele neznan-sko cediti sline po tej korporaciji. Seveda, saj to je res prav lahko umljivo, če človek pomisli, da je v zadnjem času mesto izdalo tisoče in tisoče za nakup raznih hiš po Celju, pri čemer se je tudi pošteno vrezalo. Razna ponemčevalna društva, „šulferajn“, „šuldmarka“ itd. potrebujejo vedno večje vsote, a mestna blagajna se odlikuje s strašansko praznino. Zato je res popolnoma umljivo, da se oče celjskim nemškim gospodom sline po okrajnem zastopu, po denarju slovenskih davkoplačevalcev. Razvili so velikansko agitacijo. Mnogo jim je tudi pomoglo pone

verjenje bivšega tajnika okr. zastopa, Kosma, kajti drugega sedaj ni slišati iz ust nemčurških agitatorjev, kakor besede: glej, kmet, slovenski prvaki niso več sposobni za vodstvo okrajnega zastopa, ker so vsled svoje nemarnosti zakrivali poneverjenje velikanske vsote, katero boš moral ti plačati. „Vahtarca“ vpije že par tednov v tem zmislju in ptujski „Štajero“ ji pridno pomaga. Mi smo sicer trdno prepričani da ti milo vabeči glasovi celjskih nemčurjev ne bodo zvalili naših ljudi na svoje nemčurske lmanice, ali vkljub temu opozarjamo slovensko ljudstvo na njihovo počenjanje, da se spozna, kakih podlih sredstev se poslužuje celjska nemškutarija. Obenem pa vprašamo c. kr. državno pravdnštvo, ali je tudi nam Slovincem dovoljeno tako sredstvo, kakor Nemcem? Videli smo namreč včeraj znanega agitatorja Oehsa, ko se je s celim kupom „Štajerca“ prerival med ljudstvom in razdeljeval list. Ali bi se v nasprotnem slučaju ne postopalo proti nam zaradi prestopka kolportážnega zakona. Gotovo! Ali celjskim Nemcem je dovoljeno vse. Slavna celjska policija je mirno gledala kolporterja Oehsa, ne da bi mu zabranila kolportáže. No, sicer se pa ne bojimo, da bi Ochs in njegov „Štajero“ pregovorila le enega slovenskega davkoplačevalca, da bi volil celjske nemčurje kajti ne verjamemo, da bi se kaki slovenski kmet mogel odločiti zato, da bi se z njegovim težko prisluženim denarjem podpirala društva kakor „Šulferaja“ „šidmarka“ itd. in slovenski denar dajal za izdajalske vsenemške namene. Saj to je že zdavnaj znano, da celjski Velikonemci vidijo svoje odrešenje le onstran avstrijske meje, tamkaj v blaženem rajhu, kjer je svoj čas žrl Slovane trolasi Bismarck. In takim ljudem, s takimi nazori in nameni, naj bi slovenski davkoplačevalec izročil upravo okrajnega zastopa? Ne, nikdar ne! Okrajni zastop ostane v slovenskih rokah.

(„Štajero“ tukaj). „Dve tisoč smo jih razdali.“ Tako je zadnjo nedeljo zašepetal mitničar Beneš svojim zaupnikom, ko je mimoidočim ponujal „Štajerca“ in, če se ga je dotičnik branil, mu ga vrgel v koš.

(Celjski mestni očetje) so se grozno opekli. Kakor je znano, volila je pred nekimi meseci neka gospa večjo vsoto celjskemu mestu. Celjski mestni očetje so bili vsled tega kar emamljeni in niso več vedeli, kaj bi storili s tem denarjem, da bi ga prej spravili v kraj. Kar hitro so na kupili par podrtin za ogromno vsoto, da bo denar „dobro naložen“. Ali kakor smo rekli, gospodje so se opekli, kajti kar naenkrat jim deželni odbor prečrta njihove lepe račune s svojo zahtevo, da se poroča, kako se je volilo gospe Wallerjeve na celjski občini osiguralo. Deželni odbor smatra to volilo za ustanovo, ne pa za dar, ki se ga sme meni nič tebi nič poljubno zopet razmetati. „Vahtarca“ je seveda s celjskim mestnim zastopom vred drugega mnjenja kakor deželni odbor, ali mi smo pač mnjenja, da se to pravi jako slabo gospodariti z mestnim premoženjem. In taki ljudje nočejo dobiti še okrajni zastop v svoje roke! Seveda!

(200 kron za „Deutsches Heim“ v Brežicah) je dovolil celjski mestni zastop v svoji zadnji seji, pri čemer pa se je izrečno povdarjalo, da se je dovolila tako nizka vsota edino le z ozirom na prazne mestne blagajne, kajti mestna občina spoznava, da potrebuje ravno društvo „Deutsches Heim“ v Brežicah izdatnejše podpore. Tako „vahtarca“ piše v svojem poročilu o zadnji seji celjskega mestnega zastopa. Vidite, tako bi bi se ravnalo s slovenskim denarjem, ako bi prišel okrajni zastop v nemške roke.

(Nemško gospodarstvo.) Nemško gospodarstvo gre na raznih krajih slaba pota. Tako se n. pr. godi biseru nemškega Celja, gostilni „Waldhaus“. Zadnjič je tja zašel neki tujec z rodbino in želel kave. Pa samo za eno osebo so zmagali kave, za druge že ni bilo več kave, ne kruha, ne vode. Čemu pripravljati, ko nihče ne pride! Tako gre hirajočim celjskim Nemcem!

(Sadovi celjske nemške olike.) Čuden okus imajo celjski Nemci pri volitvi zabav in razveseljav. Pri zadnji hajlovski veselici v parku so kazali plitvoglavim nemškim zijaalom kot neko posebnost veliko z vodo napolnjeno posodo, kjer se je kobacala zver — nemški divji mož. Uporabili so v

ta namen nekega slaboumnega revčka, takozvanega krofastega Jožeta. Ta revež pa je moral rafinirano zabavo nemških klikancev plačati s svojim zdravjem. Ker je ležal več ur pod komando teh nemških klikancev v vodi, je zbolel in je moral v bolnišnico. Ne ve se, ali bo že revež okrevljal. Kaj pa državno pravdnštvo!

(Slovenski kmetje, dajte svoje sinove študirati.) Nasproti dopisu v št. 64 našega lista objavljamo sledeči, po našem mnenju vsega uvažanja vredni dopis. Na pohvalo gg. učiteljem okoliške šole celjske, ker so isti leta 27 učencev pripravili za slovensko gimnazijo v Celju in na izraženo željo, naj dajo starši, katerim je količjak mogoče, svoje sinove študirati oglašil se je v „Domovini“ št. 64 neki gospod, katerega je gotovo spekla zaslužena pohvala gg. učiteljem okoliške šole. Dotični gospod dopisnik je proti temu, da bi kmetje dali svoje sinove študirati. Po njegovem mnenju bi vsak, ki bi gori navedeni želji ugodil, prišel takoj navskriž s šolskimi postavami, s potrebo in željo ljudstva in pa tudi — z lastno pametjo! Dopisnik pravi, da ljudska šola ni pripravljajnica za srednje šole in da šolske postavbe ukazujejo, da se ima mladina v ljudski šoli za poznejše življenje pripravljati. Poznejše življenje kmetskega otroka pa ni uradniški, tudi ne doktorski — gosposki stan, ampak kmetski, obrtniški, modruje dopisnik ter vpraša ves začuden, kam da mislimo z inteligenco, ker se ta ne dobi dovolj kruha. Temu dopisniku moramo odločno povedati, da ni na pravi poti. Kaj pa je glavni vzrok, da so večinoma vsa mesta in trgi na Spodnjem Štajarskem v nemških rokah? Kaj drugo, kakor pomanjkanje slovenske inteligence. Kaj je krivo temu, da so uradniki po vseh spodnještajarskih uradih večinoma Nemci? Kaj drugo kakor pomanjkanje slovenskih uradnikov. Odkod pa imamo mi štajarski Slovinci svojo inteligenco? Iz kmetskega stanu. In odkod imamo pričakovati naraščaj svoje inteligence? Zopet iz kmetskega stanu. Brez znatnega naraščaja inteligence štajarski Slovinci po mestih in trgih ne moremo nikdar napredovati in zato se trudimo, da preskrbimo čim večjemu številu kmetskih sinov nadaljnjo izobrazbo v srednjih šolah. Zato snujemo dijaške podporne družbe, dijaške kuhinje, dijaški dom itd., zato se bojujemo za slovensko gimnazijo v Celju, Mariboru itd. Sedaj pa pride dotični dopisnik ter pravi, da bi prišel vsak, ki bi pripravljajl otroke za srednje šole in jih navgoval študirati — navskriž — z lastno pametjo ter pravi, da ljudska šola ni pripravljajnica za srednje šole! — Ker mi nimamo razum ljudskih šol nikakih slovenskih šol, kje pa hočemo potem pripravljati svoje otroke za srednje šole, ako ne v ljudskih šolah. Učitelj bi moral v prvi vrsti gledati na to, da se posebno talentirani kmetski fantje ne izgubijo, učitelj bi moral v prvi vrsti vplivati na to, da se da bolj talentiranim učencem prilika, se dalje izobraziti.

(Ustanove za učence kmetijske šole na Grmu.) Okrajni zastop v Celju podeli 3 ustanove za obiskovalce vinarske in sadjarske šole na Grmu pri Novemestu. Prosilci naj svoje s priporočili opremljene prošnje najkasneje do 20. septembra t. l. predložijo okrajnemu odboru v Celju.

(Pomota) V šte. 65 „Domovine“ se je vrinila pri narodno-gospodarskih novicah „Iv. Vuka, zakaj vse je med neprecenljive vrednosti“ neljuba pomota. Tam stoji: „predno pride sladkor v kri in od tod v želodec“, bi moralo stati, kar je vsak izmed cenjenih bralcev razvidel: „predno pride sladkor v želodec in od tod v kri itd.“ Samo ob sebi je razumljivo, da gre vse najprej v želodec in od tod šele preidejo snovi v kri. — Živemu človeku se pač vse pripeti, mrtvemu pa jama.

(Trasiranje za zgradbo železniške proge Polzela-Gornji Grad in Paka-Gornji Grad) se bode, kakor smo že poročali, v kratkem pričelo. Nemški listi, kakor „Grazer Tagblatt“ in pa neizogibljiva „celjska vahtarca“ hočeta svojim bralcem natveziti medveda, da so bili štajarski poslanci „nemško ljudske stranke“, ki so se najbolj potegovali za to železnico. Ta je pa res dobra! Vsak človek, ki pozna ljubezen nemško ljudske stranke do Slovencev, je prepričan, da bi še pač 100 let ne prišlo do zgradbe te železnice, ako bi bila ista odvisna od nemške ljudske stranke. Nikar se ne kinčajte s pavovim perjem.

(Občinski zastop v Novištifti pri Gornjemgradu) je sklenil v svoji seji dne 30. avgusta t. l. na predlog učitelja g. Ivana Kelca soglasno, naj se vložijo prošnje na c. kr. pošto in brzojavno ravnateljstvo v Gradcu in Trstu, da se v kratkem ustanovi vožnja poštna zveza Gornjegograda s Kamnikom ter naj se železnica ne spelja samo do Gornjegograda, oziroma Šangroba, nego do Kamnika. Interesovane občine in drugi naj se blagovolijo za oboje krepko potegniti! Nadalje se je sklenilo na predlog istega, da se občinska cesta od Slugov do župnijske cerkve prevzame v okrajno oskrbo.

(Zborovanje „Südmarke“ v Slovenjemgradu.) Ne moremo pozabiti, kako milo so odmevali širom cele Slovenije tužni glasovi slovenjegraških pogorelcev. Kako milo je prosilo občinsko predstojništvo človekoljubne Slovence povsod kjer bivajo, da naj po svojih močeh pomagajo nesrečnikom, ko jim je požar ugonobil imetje. Kako nemilo pa je diralo zopet vsakega slovenskega rodoljuba, ko je izvedel, s kako bahiško prusaško nadutostjo je isti občinski predstojnik par dni po požaru javljal celi avstrijski velikonemški irredenti, da se bo zborovanje „südmarke“ vršilo v Slovenjemgradu, seveda vsled požarja nekoliko pozneje. Zborovanje se je vršilo dne 6. septembra t. l. „Südsteierische Presse“ je nasvetovala, da bi Slovinci priredili isti dan v Slovenjemgradu shod po § 2, na katerem bi protestirali proti izzivanju Slovencev na lastnih slovenskih tleh. Seveda je vsled tega nastal velik krik po nemškem časopisju. — No, slovenjegraški shod „südmarke“ še ni in ne bo ugonobil slovenskega življa na Štajarskem.

(Nemčurškomisleči krčmar) je Smeš p. d. Cigan na križišču cest vodečih v Polčane Rogatec in na Medvedovo selo. Ča najde v njegovo krčmo slovenski gost, najde pri svojem odhodu prav gotovo v žepu ali „sülmarm“ žveplenke ali pa hrastovo perje. Tisti slovenski gostje, katerim ni za take bedarije, store najbolje, ako se Smešove krčme korenito izognejo. Bomo videli, kdo se bo zadnji smejal in norec ostal.

(C. kr. okrajno glavarstvo v Mariboru) je izdalo razglase „o zglaševalnih dolžnostih črnovojnih zavezancev“ v nemško-slovenskem jeziku, kar jo popolnoma pravilno. Kar pa ni pravilno je to, da je c. kr. okrajno glavarstvo izpolnilo samo nemški tekst, dočim je slovenski neizpolnjen. Istotako je samo nemški tekst podpisan od c. kr. namestniškega svetnika grofa Attemsa, dočim ni na slovenskem nikakega podpisa. Ako torej čita slovenski črnovojniak dotični razglas, izve iz njega samo to, da se mora oglašiti; kje in kedaj pa se mora oglašiti, to je razvidno samo v nemškem tekstu. Mi proti takemu početju odločno protestujemo in zahtevamo, da se dotični razglas nemudoma izpolnijo tudi v slovenskem tekstu.

(Bratuša ni morilec svoje hčere). Koliko se je pisalo lani o groznem dogodku, da je oče ubil svojo hčer, je razsekal in jo potem v družbi s svojo ženo, materjo umorjene deklici, pojedel. Bil je obojen na vešala, a pomiloščen na domstrno ječo. Koliko je tedaj pisalo nemško časopisje o grozni pokvarjenosti slovenskega ljudstva, izrigalo je na Slovence sovke, kakor jih more izmisliti le vražja duša in sedaj — umorjena in pojedena deklica je — živa. Pripravljali so jo v Maribor in potem dali dovesti njeno mater iz Begunj, kjer je bila v zaporu. Mati in hči ste se takoj spoznali. Ravnotako sta se takoj spoznala oče in hči. Očividno je, da je Bratuša sam sebe okrivil groznega hudodelstva v blaznosti, kajti normalen človek bi kaj takega ne storil. Naravnost podlo pa je sedaj pisanje nemških listov, ki trdijo, da je Bratuša le zato priznal hudodelstvo, da bi bil v ječi do smrti preskrbljen. Ne, takega človeka pač ne najdete na svetu, da bi si nalašč nakopal na glavo največje hudodelstvo, in ne samo sebi temveč tudi svoji ženi, samo da bi mu ne bilo treba delati. Nemškim časopisom je le zato, da bi zopet blati slovensko ljudstvo, češ, da je tako leno, da se da rajši do smrti zapirati, kakor pa s poštnim delom se preživljati. Sodna preiskava še ni končana. O izidu bomo poročali.

(Is Ljutomera.) Nedavno se peljem na kolesu mimo tukajšnje nemške šole. Kar srečam

tropico majhnih, 6—9 letnih otrok, ki me pozdravijo s breščecim „Heil!“ Bili so deloma tržanski, deloma viničarski otroci, ki so bili vjeti v nemško šolo. Malo da si ni zlomil vratu tako trdo je zbleknil ta prelep, pozdrav, in staval bi da je bil med njimi gotovo eden — če ne več — ki ni vedel, ali je to kineška ali japonska beseda. Da jo le zine, potem je že v devetih nebesih. To je pač najnovejši pozdrav šolske mladine! Da, Vollerček, lepo si si vzgojil svoje nadpolne učence! (Bog ve, koliko tednov jim je vtepal ta milodoneči pozdrav v glavo!) Kdor se s hajlačem druži, mora zanjim hajlati!

(Ljutomer.) Dne 3. t. m. smo se sprehajali v Ljutomerski okolici. Kar nas preseneti „krasno“ petje. Poslušamo... Kaj je bilo?! — Kako krasno se je razlegala „Die Wacht am Rhein“ iz bri-pavih gri neznanih pobalnikov. Misleč, da je kaka vsenemška lakinaža, ki se tukaj repenči s to najmilejše čute vzbujajočo pesnijo, jih nekaj časa zasledujemo. Dokončavši svojo kantato, slišimo nekoga, ki pravi: „Ti, kako se zraven te pesmi lahko gre!“ In to je rekel v slovenskem jeziku! Bila je torej nemčurska razgrajajoča druhal! Toda kaj nemčurska?! Slovenski zaspanci so bili vmes, ki si valed „rešpekt“ pred nemčurškimi sodrugi dajo do prusko stvar vtepati v svoje slovenske možgane, da si potem lahko po večerih onesnažujejo svoj slovenski jezik, svoje slovensko grlo! Res ne vem, ali naj imenujem to narodno zaspanost budalost, zabitost, ali vse skupaj ali kaj?!

(Slovenska zmaga v Ljutomeru.) Pri volitvi starešinstva četrte obrtniške zadruge v Ljutomeru so bili izvoljeni soglasno sami zavedni slovenski možje. Nemci se niso niti upali prav-zaprav blizu. Tu se vidi, koliko uspeha ima trajno delovanje za blaginjo naroda delujočih mož, ki so s svojim trudom dovedli ljudstvo do narodne zavednosti, kakor jo je le malokje drugje na Štajarskem najti. Ljutomerski okraj se sme po pravici smatrati najzavednejšim v celi Spodnji Štajarski.

(Volitve v gornjeradgonski okrajni zastop.) Dolgo časa je trebal, predno se je orehovski mogočnejši odločil za nove volitve. Pred seboj imamo zadnje izdanje ptujskega nemčurskega glasila, v katerem se pozivlje kmete gornjeradgonskega okraja, da naj na dan volitve dne 10. in 11. septembra volijo vsi „gospodarja“ Vračkota. Sedaj je postal namreč iz „gospoda“ Wratschkota kar naenkrat „gospodar Vračko“, da bi s svojim prenarejenim imenom speljal kaknega neodločnega kmeta na svoj nemčurski led. Wratschko je najbrž sam skoval ta bedasti poziv. In kaj hoče vse storiti ta sildmarkovski plačaneč! Čujte in atrmiti! „Kmetje“, pravi v svojem pozivu, „farška in dohtarska druhal se še vedno trudi, da bi vas imela še dalj časa v svojih neusmiljenih kremlijah.“ Rava neumna, ki si napisala te besede; iz vaših nemčurskih in nemških rok je treba rešiti kmete gornjeradgonskega okraja, iz vaših prokletih krempljev je treba iztrgati slovensko ljudstvo, vi nemčurske pijavke, ki vam ni za drugo, kakor da izpijate zadnji življenski mozeg slovenskemu kmetovalcu in si pri tem polnite svoje žepe. Kdo je pa storil več za naše ljudstvo „farška in dohtarska druhal“ ali pa ptujska nemčurska cunjica z njenim od peka Ornika z sildmarkinim denarjem plačanim in vzdrževanim určnikom in vso Wratschkovo nemčursko druhaljo vred? Morda tisto uredniče „Štajerca“, tisti Trewenschegg, ki je pred kratkim lazil v Celju okoli slovenskih mož ter se ponujal za izdajanje slovenskega lista? Taki ljudje hočejo rešiti slovenskega kmeta. — Da, „gospodar“ Wratschko, kmetje bodo volili „po svojem prepričanju, ne pa po dohtarskem golažu in njihovi pijaci“, volili bodo po svojem trdnem narodnem, slovenskem prepričanju in ne po vašem nemčurskem golažu in vaši sildmarkovski pijaci. Veste, gospodar Wratschko, da je v dno duše sram vsakega poštenega slovenskega kmeta, vam dati svoj glas. Le prepričani bodite, da bodete pri volitvah vkjub vsemu vašemu in vaših nemškutarskih pristašev in nemških plačancev obupnemu naporu odfrknili za vedno z mesta okrajnega načelnika gornjeradgonskega v vaš nemčurski nič, odkoder ste prišli. — Vas, slovenskih kmetov, ne bomo pozivljali, da storite

dne 10. in 11. septembra vsak svojo dolžnost, kajti prepričani smo, da vam vaš narodni slovenski ponos ne bo dal ostati doma, prepričani smo, da bodete brez našega poziva stresli raz sebe nemčursko golazen, ki se vam je zajedla v dušo in telo. „Naprej zastava Slave, na tla z nemčurji!“

(Podružnica sv. Cirila in Metoda za gornjeradgonski okraj) je pri izvenrednem obnem zboru, dne 23. avgusta t. l. izvolila sledeči odbor: Janko Čirič, predsednik; Ivan Bosina, tajnik; Valentin Kocbek, blagajnik; Janez Lancič, Josip Čirič, Alojz Slavič in Anton Trstenjak, odborniki. Bog daj novemu odboru obilo uspeha za sveto stvar domovine.

(Blagoslovljenje brizgalnice) prost. gasil. društva v Dragotinicih pri Sv. Juriju ob Ščavnici, dne 23. avgusta t. l. je bil za to občno pravi narodni praznik. Cela vas je bila praznično oblečena, brizgalnica vsa v cvetju in zelenju, da je bilo veselje gledati. Kumoval je g. Tomaž Vamberger. Dne 6. septembra t. l. se je pa blagoslovila brizgalnica prost. gasilnega društva v Okoslavcih. Kumoval je g. Andrej Jurkovič. Vsi gasilci od vseh treh društev so stali v paradi z lipovim listjem za čeladami ter korakali kakor pravi Sokoli, da se je zemlja tresla. Društvena godba je pa igrala koračnice. Obe novi društvi imate slovensko povelje ter bodete stali pogumno na braniku za svojega bližnjega in za brambo slovenske domovine. In to je dokaz, da pri Sv. Juriju v isti hitrosti napredujemo, vkljub vsem zaprekan naših nasprotnikov, posebno Bračljancev in Štajercijancev. A teh se naši gasilci, naši Sokoli ne bodo bali, ker v njih srcih je pisano: „Trd bodi, neizprosni, mož jeklen — ko braniš narodu pravice in pravc“.

Druge slovenske novice.

(Čudno ravnanje vlade) pri nameščanju učiteljskih moči na ljubljanski gimnaziji je vzbudilo opravičeno ogorčenje v vseh slovenskih krogih. Profesor dr. Gratzky je bil premeščen iz Ljubljane na Dunaj. Njegovo mesto je popolnila vlada, ne da bi se bila služba razpisala, ne da bi deželni šolski svet kaj vedel o tem. Ako še pripomnimo, da je novonameščen profesor Nemec, potem je cela stvar popolnoma umljiva, kajti ako bi se bila služba razpisala bi jo morali dobiti kak Slovenec in to bi bilo seveda „krivično“. Res lepe razmere so se pojavile v zadnjem času na Kranjskem; odkar se slovenski stranki bijete za oslovsko senco.

(Pred ljubljanskim porotnim sodiščem) se je dogodil sledeči zanimivi slučaj. Prebral se je neki nemški akt, na kar je eden izmed porotnikov izjavil, da ga ne razume, ter prosil da se ga prestavi. Odgovorilo se mu je: „Če hočete biti porotnik, morate znati nemški! Pribodnič povejte, da ne znate nemški, da se vas ne uvrsti med porotnike“. — Človek bi pač mislil da je Ljubljana na Slovenskem, ne pa morda tam zunaj kje v „rajhu“.

(„Turnverein“ na Gorenjskem.) Na Jesenicah na Gorenjskem bodo ustanovili „Turnverein“. Pravila so se že predložila dež vladi. Na gorenjskih, slovenskih Jesenicah pa nemško turnarsko društvo! Potem naj pa še kdo reče, da Nemci na Kranjskem ne napredujejo. Ta turnfarska je najboljše merilo za „narodnost“ nekaterih Slovencev.

(Državne podpore za pogorelece.) Vlada je dovolila za pogorelece v Predgradu 18.000 K, za pogorelece v Vačah 21.000 K in za pogorelece v Podlogu 1000 K.

(Odlikovanje.) Nemški cesar je poklonil našemu rojaku, opernemu pevcu Navalu Pogadniku, dragoceno briljantno igro z rubini za njegovo sodelovanje v Wiesbadenu in za gostovanje na berlinski dvorni operi.

(Dve deklici ste utonili) v Slovenski vasi na Kočevskem. Šli ste se kopat v Rinžo. Prva je komaj stopila v vodo in že je zdrknila v globočino. Druga ji je hotela pomagati ali tudi njej je zdrknilo na polztem kamenju, in predno so prišli ljudje na pomoč, ste bili že obe mrtvi. Na istem mestu se je že zgodilo deset takih slučajev.

(Koroški Nemci) so baje grozno hudi na dr. Brejca zaradi njegovega odločnega nastopa pri o. kr. sodiščih. „Deutscher Volkverein für Kärnten“ je po svojem odboru protestiral proti temu, da bi se sodišča izročila „slovensko narodni agitaciji“. No, le potolažijo naj se, kajti dočakali bodo morda še kaj hujšega — popolnoma slovenske obravnave.

(Zakon za izboljšanje učiteljskih plač), ki je bil sprejet v goriškem deželnem zboru dne 4. januarja t. l., ni bil niti predložen v najvišje potrjenje, ampak ga je naučno ministrstvo kar vrnilo tržaškemu namestništvu da ga vrne goriškemu deželnemu odboru. Treba bo torej zopet obravnavati celo stvar.

(Tatvina.) V hotelu „Südbahn“ v Gorici je bil uslužben kot natakar neki Adolf Mencin iz Ljubljane. Izkasiral je 118 K in pobegnil. Do sedaj ga še niso zasledili.

(Tržaški škof Nagl) je nastavljal pred kratkim, kakor smo že poročali, v slovenskem Rojaju pri Trstu kaplana Pernacicha, ki se je izsolal na stroške irredentovskega društva „Liga nazionale“. Pernacich ne zna slovenskega jezika, vsled česar je popolnoma nezmožen za službo v Rojaju. Ali Pernacich je Italijan (Evviva Pernacich!) — opazka stavca) in škof ga je celo rešil najtežavnejšega duhovniškega opravila — spovedi, ker ne razume ljudstva, ki prihaja k spovedi. Vsa čast škofu, ki tako lepo skrbi za svoje slovenske ovčice.

(Državna podpora) v znesku 18.000 K je dovolila vlada laškemu parobrodskemu društvu „Unione Istriana“. Radovedni smo, koliko podpore bi dobilo dr. Avo, ako bi bilo v slovenskih rokah.

Politični pregled.

(Češke zahteve) V petek zvečer je bilo posvetovanje vseh mladočeških državnih in deželnih poslancev. Govorila sta dr. Pacak in dr. Herold. Prvi je dejal, da je sedaj prišel odločilni čas, da se državna oblika izpremeni po federalističnem in avtonomističnem načelu po principu popolne narodne enakopravnosti v civilnem in vojaškem življenju. Čehi ne bodo podpirali Nemcev v boju proti madžarskim zahtevam. Čehi so zahtevali od vlade notranji uradni jezik, vsenčilišče v Brnu in odpravo Kindingerjevih naredb, ali vlada ni hotela izpolniti teh zahtev, dr. Rezek je moral odstopiti. Vse federalistične stranke se morajo združiti in zahtevati preustrojitev države v federalističnem zmišlu. Dr. Herold je z ozirom na madžarske vojaške zahteve rekel, da morajo tudi Čehi zahtevati, da se uvede češčina kot poveljni jezik pri čeških polkih, da se uvede češki jezik v vojaška vzgojevališča, da se češki častniki premeste k češkim polkom in da se obravnave pred vojaškimi sodišči vrše v obtožbenem jeziku. Odlok vlade, da morajo letošnji tretjeletniki služiti čez navadni čas, je imenoval predrzno kršitev zakonov, skrajno nepravilnost in brutalno oškodovanje gospodarskih interesov.

(Angleški kralj) je podelil ministru zunanjih zadev grofu Goluchowskemu veliki križec Royal-Victoria-reda, obema sekcijakima načelnikoma v ministrstvu zunanjih zadev pa oficirski križec istega reda.

(Križa na Ogrskem) še ni končana in tudi najbrž ne bo prav kmalu. V soboto je sprejel cesar grofa Tisza v posebni avdijenci. Trdi se, da bo Lukacz novi ministrski predsednik; ako bi se mu ne posrečilo sestaviti kabineta, bi cesar poveril grofa Julija Szaparyja s sestavo novega ministrstva. — Po celem Ogrskem vlada veliko razburjenje valed podaljšanja vojaške službe letošnjim dopustnikom. Vojaštvo iz Budimpešte ni šlo na vaje, ker se boje, da bi se vojaki ne uprli. Pripoveduje se, da je oddelak pešpolka št. 44 na vajah v okolici Budimpešte vrzel orožje od sebe. Prišlo je do upora, valed cesar je bil poklican bataljon Bosnjakov, ki so streljali na upornike. Uradno se ta vest zanika, ali nekoliko resnice bo le na nji.

(V Črni gori) se je uvedla nekaka splošna volilna pravica v občinske zastope. Vsak polnoletni občan ima pravico glasovati pri volitvah.

(Zarota v Srbiji.) Častniki, ki so nezadovoljni s sedanjimi razmerami v Srbiji, so sklenili

zaroto, ali prišli so jim na sled in dosedaj jih je že aretiranih nad 30. Belgrajsko vojaštvo je že od četrtega konsignirano v vojašnicah. Kralj bo baje zelo blagohotno postopal proti zarotnikom in jim naložil le majhne disciplinarne kazni.

(V Macedoniji) se vrše kruti boji med vstaši in Turki. Med vodji vstašev je tudi general Cončov, ki je bil baje pri knezu Ferdinandu jako priljubljen. O Borisu Sarafovu se razširja vest, da je padel v boju, kar je pa najbrž izmišljotina Turkov, ki bi radi z njo vstaše prestrašili. Vstaši so zasedli skoraj vse prelaze. Boji so bili pri Prilepu, pri Velesu v gorovju Ilia, kjer so vstaši prišli vojakom za hrbet in jih skoraj vse pobili. Turki vojaki grozovito plenijo in požigajo, kamor pridejo. V hidskem okrožju je 35 krščanskih vasi razdejanih. V Vevčanih so bašibozuki obesili dva pravoslavna svečenika. — Položaj med Bolgarijo in Turčijo je vedno bolj kritičen, in bati se je, da se spopadejo bolgarske in turške čete, ki stražijo ob meji. Bolgariji se ni treba bati, kajti kakor poroča bolgarski uradni list, obstoji med Bolgarijo in Rusijo zveza. Bolgarija bi torej v boju s Turčijo ne bila sama.

Loterijske številke.

Trst, 5. septembra 1903: 70, 78, 5, 7, 62.
Linc, „ „ „ 61, 34, 32, 13, 29.

Učenec

z dobrim šolskim spričevalom se takoj sprejme v trgovini **Antona Ošlaka** (376) 2-2 v Ponikvi ob juž. žel.

Poštna upraviteljica

se išče za poštni urad na Spod. Štajarskem.

Ponudbe sprejema **M. Dlouhy**, Brežice štev. 49. (375) 2-2

(374) Starejši, neoženjen 3-2

poslovodja

se sprejme v trgovini z mešanim blagom v trgu na Spodnjem Štajarskem.

Kje, se poižve pri upravnistvu „Domovine“.

Učenec

z dobrim šolskim spričevalom se sprejme takoj v trgovini z mešanim blagom pri **Ivanu Elsbacherju v Kozjem**. (368) 3-3

Trgovski pomočnik

(364) 2-2

z dežele

z dobrimi spričevali in

trgovski učenec

iz boljše hiše se takoj sprejmeta v trgovino

VINKA ZORKO pri Sv. Andražu v Slov. goricah.

2 deklici ali 2 dijaka

iz boljše rodbine se sprejmeta v boljšo obitelj na hrano in stanovanje. —

Na razpolago je glasovir.

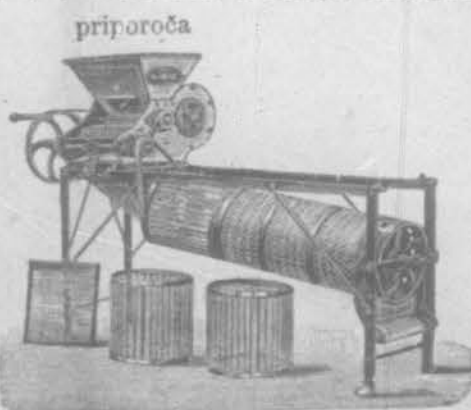
Naslov pove upravnistvo

„Domovine“. (380) 3-1

K sezoni!

Trgovina z železnino „**MERKUR**“ Peter Majdič
Celje, Štajarsko *** Podružnica v Kranju, Gorenjsko

svojo veliko zalogo različnih poljedelskih strojev, kakor: gepeljne, mlatilnice, čistilnice, slamorenice, mlinske in stiskalnice za grozdje in sadje, vetrnice, brane za njive in seno-žeti, pluge itd.

po najnižjih cenah. (398) —12

Močan

UČENEC

zdrav

(349)

15 let star, kateri ima tri meščanske ali gimnazijske razrede, se sprejme takoj v špecerijsko trgovino **MILANA HOČEVAR** v Celju, Glavni trg.

3-3

Posestvo

v obsegu 70 johov po 1600 kvadratnih sežnjev, arondirano, v najboljšem stanju, z zadostujočimi poslopji, vsem gospodarskim orodjem in enim johom regeneriranega, zelo rodovitnega vinograda ob deželni glavni cesti, v bližini železnične postaje ne daleč od Zagreba na Hrvatskem

— se prodaja. —

Bogati gozdi v okolici dajejo lepo priliko za izdatno in nepretirano lesno spekulacijo vsake vrste, kakor tudi raztresenje za ljubitelje lova.

Natančnejše podatke daje: **Breković, Peščenica, Lekenik, Hrvatsko**.

Ženitev.

Premožen posestnik v bližini Trsta, stanujoč v Trstu, v najlepši dobi, v 36. letu, lepe postave, priljubne zunanosti in izbornega značaja, želi radi pomanjkanja znanja nežnega spola tem modernim potom se seznaniti z inteligentno gospodino ali vdovo brez otrok, s primerno doto, starost od 18 do 30 let. Želi se takoj poročiti. Le resne ponudbe, če mogoče s fotografijo, naj se blagovolijo dopisati pod šifro

„Srečna bodočnost 1903“

poste restante Trst, do 8. septembra t.l. Za strogo molčečnost se jamči. Priporočeno na pošti, da se ne izroči pisma v druge roke, kakor samo pod pogojenim izkazom. Odgovor po preteku tega roka. (361) 3-3

Trgovski učence

krepeke postave, z dobrimi šolskimi spričevali, se sprejme takoj v mešano trgovino na deželi. Natančni naslov (369) 3-2 pove upravnistvo „Domovine“.

Tesarji

dobe delo pri

Kranjski stavbinski

družbi v Ljubljani. (367) 3-3

Krepkega dečka

iz poštene hiše

sprejme takoj kot

(366) 3-3

učenca

v trgovino z

mešanim blagom

LAMBERT MALLY

MEDJA-IZLAKE pri Zagorju ob Savi.

Izplačujoče se postransko opravilo

brez posebnega truda in izgube časa najdejo spoštovane osebe vsakega stanu in povsod s prevzetjem zastopa avstrijske družbe prve vrste, ki sprejema „zavarovanja proti požaru, steklu, proti škodi pri prevažanju, proti tatvini po vsemu in življenju“. — Ponudbe pod „1798“, Gradec, poste restante.

Trgovina z železnino „MERKUR“ PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta štev. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelske a orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebčev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode, tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega družega blaga za stavbo, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

☛ **Tomaževa žilindra**, najboljše umetno gnojilo. ☛

* **Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev.** *

Postrežba točna

Cene nizke.